

A GUIDE TO DEVELOPING AN BAST SOFTWARE

KNJIGA RAZVOJA BAST SOFTVERA

DEO 2.

FIRMA

POSLOVNE GODINE FIRME

OBJEKTI FIRME

PROJEKAT:

BAST
Business Account Software Technology
POSLOVNI I RA UNOVODSTVENI SOFTVER
ZA PREDUZETNI KE FIRME I AGENCIJE ZA
KNJIGOVODSTVO

FIRMA I POSLOVNA GODINA

1.

FIRMA je pravno lice: preduzeće, društvo, ustanova i slično. Firma je i preduzetnička radnja (u Srbiji radnja nije pravno lice).

2.

Firma ima svoj naziv, mesto sedišta firme i adresu firme, svoj poreski broj PIB, svoj matični broj, svoj tekući račun i ostale OZNAKE FIRME.

3.

Firma ima svoj pečat, Odluku o osnivanju, Statut ili Ugovor, Rešenje o osnivanju i ostala osnivačka akta.

4.

Firma ima svoje POSLOVNE GODINE. Svaka poslovna godina firme ima svoje zaokruženo računovodstvo i knjigovodstvo koje se ne može mešati sa računovodstvom i knjigovodstvom ostalih poslovnih godina. U softverskom sistemu ovaj uslov se obezbeđuje posebnom bazom podataka za svaku poslovnu godinu iste firme. Baze podataka poslovnih godina jedne firme moraju da budu objedinjene u bazu podataka te firme i ne mogu se mešati sa bazama podataka drugih firmi.

5.

Za svaku firmu se mora formirati kartica firme na kojoj će se zapisati i uključivati svi podaci o firmi. Kartice svih firmi (kada se vodi knjigovodstvo za više firmi) uključuju se u SPISKU FIRMI ili bolje rečeno u REGISTRU FIRMI.

Softverski se mora obezbediti lako održavanje Registra firmi sa dodavanjem novih firmi, ažuriranjem podataka na njihovim karticama, brisanjem firmi, razmenom podataka između firmi, i uvidom u stanje svake pojedine firme i stanje svake od njenih poslovnih godina, kao i sa posebnom bazom podataka za svaku firmu.

6.

Firmu možemo zamisliti kao poseban objekat (na primer zgradu) na adresi firme, u kome je CENTRALA FIRME, odnosno menadžment, računovodstvo i ostalo, ali u kome se ništa ne proizvodi, niti prodaje, niti servisira. Ovaj način vizuelizacije firme potreban je za pravilnu izgradnju softvera za poslovanje firme.

7.

Firma se bavi proizvodnjom, trgovinom ili uslugama. Ove delatnosti zahtevaju zaposlene radnike, opremu, materijal, proizvode, robu, prostor i posebne uslove (ljudske i materijalne resurse) i nikada se ne odvijaju u centrali firme već u posebnim OBJEKTIMA FIRME.

OBJEKTI FIRME

1.

OBJEKTI FIRME su posebni prostori ili prostorije ili zgrade, proizvodne hale, skladišta, magacini, servisne radionice, biroi, agencije, prodavnice, restorani, hoteli, kafi i i ostali u kojima se obavljaju proizvodne, trgova ke i uslužne delatnosti za koje je firma formirana i registrovana.

2.

Objekat firme možemo zamisliti kao poseban objekat (na primer zgradu) prostorno odvojen i udaljen od objekta centrale firme i ostalih objekata firme (ako ih ima). Ovaj na in vizuelizacije objekata firme potreban je za pravilnu izgradnju softvera za poslovanje firme.

3.

U najprostijem slu aju jedne prodavnice odnosno preduzetni ke radnje, firma odnosno radnja je registrovana na adresi na kojoj se nalazi objekat prodavnice, pa je objekat prodavnice ujedno i objekat firme odnosno centrala firme. Ovde se radi o jednom prostoru od na primer 70 m², ali ga mi moramo posmatrati u knjigovodstvenom softveru kao dva objekta: **CENTRALA FIRME** i **OBJEKAT PRODAVNICE**.

U složenijem slu aju jedne firme koja se bavi i proizvodnjom i trgovinom i uslugama, stvarno se dešava da postoji posebna zgrada centrale firme, zatim posebni fizi ki udaljeni objekti proizvodnih hala, skladišta, magacina, prodavnica i servisa ili biroa. Ovde je lako sve to zamisliti po sistemu firma i njeni objekti, jer je i vidljivo.

Me utim sve eš e su firme smeštene u veliku poslovnu zgradu u kojoj je i centrala i proizvodnja i trgovina i servisi, svako u svojim posebnim prostorijama u okviru iste zgrade. I u ovom slu aju važi princip podele na objekat centrale firme i ostale objekte firme.

4.

U ra unovodstvenom i knjigovodstvenom softveru ne radi se sa firmom odnosno sa objektom centrale firme, ve se radi sa proizvodnim, prodajnim i uslužnim objektima firme.

5.

Sva knjigovodstvena dokumentacija o ulazu i izlazu materijala, prizvoda i robe, o ugovaranju, naru ivanju i izvršavanju usluga, vezana je za odgovaraju i objekat firme. Troškovi i prihodi se vode i evidentiraju po objektima firme. Samo na zahtev menadžmenta može se dobiti stanje za firmu prostim sabiranjem stanja svakog objekta te firme.

Ovaj sistem organizacije ra unovodstvenog i knjigovodstvenog a i ostalog poslovnog softvera je jedino ispravan i dozvoljava kasniju neograni enu

---

nadgradnju i proširivanje, a tako e i jednostavno održavanje softvera.

6.

Svaki objekat firme ima svoju šifru. Praksa je pokazala da je 99 objekata sasvim dovoljno za jednu firmu, kaoja spada u grupu firmi kojima se mi ovde bavimo. Šifre objekata firme su brojevi stringovi od "01" do "99". Šifra "00" predstavlja objekat centrale firme i ne koristi se kao ostali objekti.

7.

Svaki objekat firme ima svoj konto. Konto se uzima iz važe eg kontnog okvira a dodaje mu se kao analitika šifra objekta, na primer:

1010-01 ... konto zaliha repro-materijala u objektu magacina 01

1010-02 ... konto zaliha repro-materijala u objektu magacina 02

i tako dalje.

8.

Kao i firma, svaki objekat firme ima svoje oznake: naziv objekta, mesto i adresu sedišta objekta, prezime i ime ra unopolaga a, poslovo e, upravnika (odgovornog lica objekta), telefone, poseban ra un i ostalo.

9.

Za svaki objekat se mora formirati kartica objekta na kojoj e se zapisati i uvati svi ovi podaci. Kartice svih objekata firme uvaju se u SPISKU OBJEKATA firme ili bolje re eno u REGISTRU OBJEKATA firme.

Softverski se mora obezbediti lako održavanje Registra objekata sa dodavanjem novih objekata, ažuriranjem podataka na njihovim karticama, brisanjem objekata, razmenom podataka izme u objekata, i uvidom u stanje svakog pojedinog objekta i svih objekata zajedno (stanje firme).

TIPOVI OBJEKATA

1.

Svaki objekat ima svoj TIP OBJEKTA. Tip objekta odre uje u koju delatnost objekat spada: proizvodnja, trgovina ili usluge, a zatim po kojim cenama se vode zalihe materijala, proizvoda i robe u objektu, kao i po kojim cenama se prodaju usluge u objektu za pružanje usluga. Na primer tip objekta može biti:

TRGOVINA-MAGACIN VELEPRODAJE-CENE VELEPRODAJNE
TRGOVINA-MAGACIN VELEPRODAJE-CENE PROSE NE NABAVNE
ili

TRGOVINA-KOMISION-CENE MALOPRODAJNE
TRGOVINA-KOMISION-CENE VELEPRODAJNE

i tako dalje.

2.

Formira se SPISAK TIPOVA odnosno REGISTAR TIPOVA objekata. Ovaj Registar tipova je fiksiran u softveru i ne može se menjati od strane korisnika softvera.

Br.	Naziv TIPa odnosno KONTA OBJEKTA	KONTO	TIP	CENA ZADUŽENJA
1	Roba: u objektu maloprodaje (MPC)	1340	R0	MALOPRODAJNA
2	Proizvodi: u sopstvenoj Prodavnici (MPC)	9120	P6	MALOPRODAJNA
3	Roba: u magacinu veleprodaje (VPC)	1320	R1	VELEPRODAJNA
4	Roba: u tudjem magacinu (VPC)	1320	R2	VELEPRODAJNA
5	Roba: na obradi i doradi (VPC)	1320	R3	VELEPRODAJNA
6	Roba: u otkupnoj stanici (VPC)	1320	R4	VELEPRODAJNA
7	Roba: data u Komision (VPC)	1320	R5	VELEPRODAJNA
8	Materijal: Sirovine i osnovni (PNC)	1010	M1	PROSECNA
9	Materijal: Pomocni i potrosni (PNC)	1010	M2	PROSECNA
10	Materijal: Kancelarijski (PNC)	1010	M3	PROSECNA
11	Materijal: Goriva i maziva (PNC)	1010	M4	PROSECNA
12	Materijal: Alat i inventar (PNC)	1010	M5	PROSECNA
13	Materijal: Rezervni delovi (PNC)	1010	M6	PROSECNA
14	Materijal: U obradi i doradi (PNC)	1010	M7	PROSECNA
15	Materijal: Ostali (PNC)	1010	M8	PROSECNA
16	Proizvodi: zalihe u magacinu (PLC)	9600	P1	PLANSKA
17	Proizvodi: u akciznom magacinu (PLC)	9600	P2	PLANSKA
18	Proizvodi: u tudjem magacinu (PLC)	9600	P3	PLANSKA
19	Proizvodi: u obradi i doradi (PLC)	9600	P4	PLANSKA
20	Proizvodi: zajednicka proizvodnja (PLC)	9600	P5	PLANSKA
21	Komisiona roba: primljena na MaloProdaju	8801	K1	MALOPRODAJNA
22	Komisiona roba: primljena na VeleProdaju	8800	K2	VELEPRODAJNA
23	Konsignac.roba: primljena na MaloProdaju	8801	K3	MALOPRODAJNA
24	Konsignac.roba: primljena na VeleProdaju	8800	K4	VELEPRODAJNA
25	Trg.Roba: na skladistu (NC)	1320	R6	NABAVNA
26	Trg.Roba: u tudjem skladistu (NC)	1320	R7	NABAVNA
27	Trg.Roba: na obradi i doradi (NC)	1320	R8	NABAVNA
28	Trg.Roba: u otkupnoj stanici (NC)	1320	R9	NABAVNA
29	Proizvodni Pogon: ReproMaterijal (PNC)	5110	PJ	PROSECNA
30	Usluge: Prodaja po racunu iz MaloProdaje	6122	U1	MALOPRODAJNA
31	Usluge: Prodaja po racunu iz VeleProdaje	6122	U2	VELEPRODAJNA
32	CENTRALNI ŠIFARNIK FIRME	0000	00	CENTR.SIFARNIK
33	KASA POS TERMINAL (maloprodaja)	1340	**	MALOPRODAJNA

3.

Registar tipova objekata ugrađuje se u Registar objekata i ima sledeće funkcije:

a) Da bi se u Registar objekata dodao novi objekat mora se prvo izabrati TIP tog objekta iz Registra tipova, na primer R0, a zatim se novom objektu dodeljuje šifra od 01 do 99, na primer 11, i automatski se formira novi objekat sa oznakama tog tipa objekta:

**11 - Roba u objektu maloprodaje po MPC maloprodajnoj ceni
tip objekta R0**

konto objekta 1340-11

Automatski se formira i prazna Baza podataka o artiklima objekta:

o materijalu, proizvodima, robi i uslugama. Ova baza podataka kao oznaku objekta ima u svom nazivu šifru objekta:

OS_11.DBF (Objekat Spisak) artikala ili REGISTAR ARTIKALA ili Registarske kartice artikala - skra eno RKA.

OT_11.DBF (Objekat Transakcije) po artiklima ili Robno Materijalno Finansijske Kartice artikala - skra eno RMFK.

b) Kada kasnije bilo koja knjigovodstvena aplikacija pristupa ovom objektu i otvara objekat za rad, odnosno za formiranje ulaznih, internih ili izlaznih faktura za objekat, za analize stanja zaliha objekta, za analize troškova i prihoda objekta, ona u itava ove OZNAKE TIPa OBJEKTA i na osnovu njih aplikacija zna koju tehnologiju ra unanja i koje cene e da koristi za rad sa tim objektom, a tako e i na koje ra une i na koja konta e da knjiži fakture objekta.

4.

Dakle, više objekata firme, na primer:

11 - Prodavnica u centru

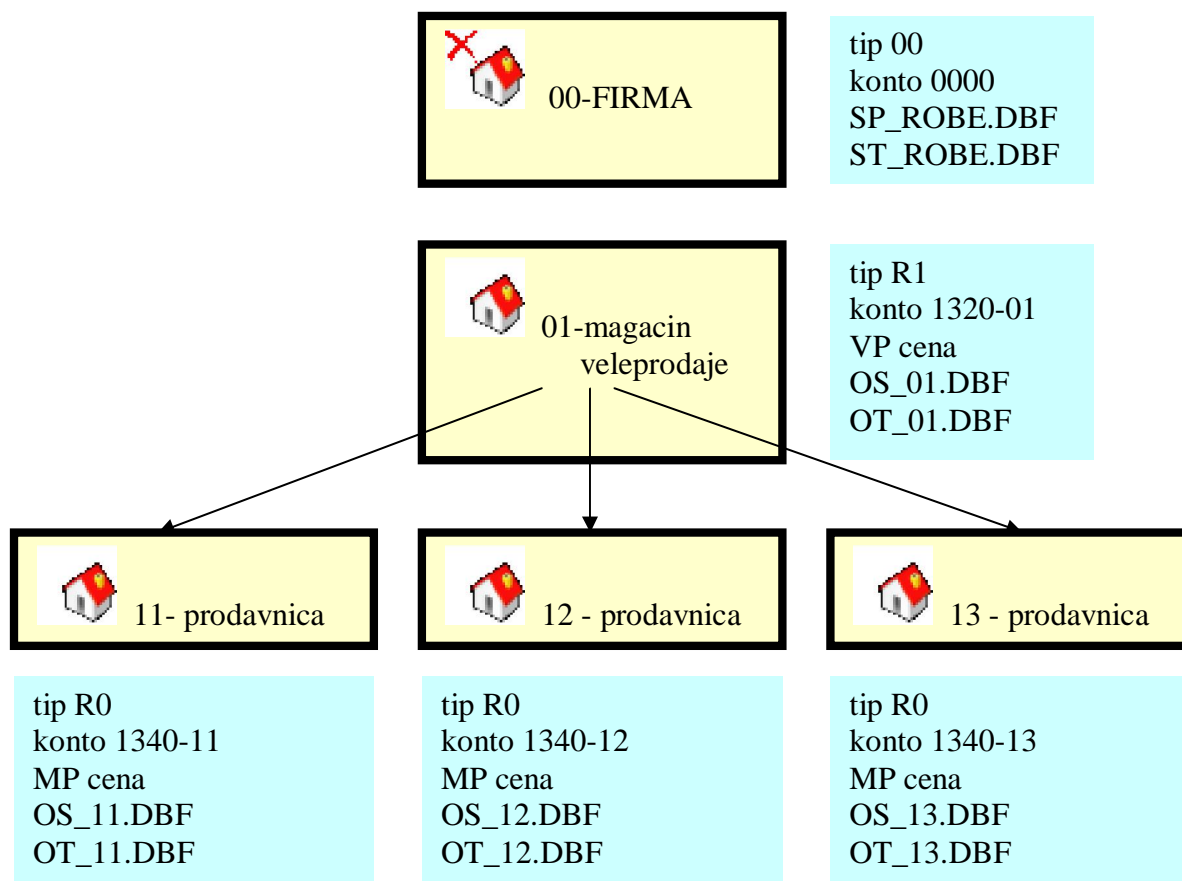
12 - Prodavnica u naselju

13 - Prodavnica na izlazu

mogu imati jedan isti TIP objekta, na primer tip:

R0 - Roba: u objektu maloprodaje (MPC)

FIRMA I OBJEKTI FIRME - ŠEMA VIZUALIZACIJE:

BAZA PODATAKA FIRME-GODINE-OBJEKTI

SPISAK FIRMI: **FIRME.DBF**

1	FBRO_	C	2	0	Broj - šifra firme 01 - 99
2	FIME_	C	25	0	Naziv firme
3	PG00_	N	4	0	Poslovna godina firme
4	STAT_	C	1	0	Status firme
5	TIP_	N	2	0	Tip firme
					34

SPISAK GODINA: **GODINE.DBF**

1	FBRO_	C	2	0	Broj - šifra firme 01 - 99
2	PG00_	N	4	0	Poslovna godina firme
					6

SPISAK OBJEKATA: **SP_OB.DBF**

RKO - REGISTAR KARTICA OBJEKTA

1	SIFRA_	C	2	0	Šifra objekta 00-99
2	NAZIV_	C	40	0	Naziv Tipa objekta
3	OZNAK_	C	2	0	Tip objekta R0,R1,R2...
4	KONTO_	C	7	0	Konto objekta
5	STAT_	C	1	0	Status objekta aktivan/neaktivan
6	FLAG_	C	1	0	slobodno
7	NAZIV1_	C	25	0	Naziv objekta / daje ga korisnik
8	POSL1_	C	25	0	Prezime i ime poslovo e
9	POSL2_	C	25	0	Prezime i ime poslovo e
10	SOPST_	C	2	0	Šifra opštine 01-99
11	NOPST_	C	25	0	Naziv opštine
12	MESTO_	C	25	0	Mesto objekta
13	ADRES_	C	25	0	Adresa objekta / Ulica i broj
14	ZRRN_	C	25	0	Teku i ra un objekta
15	TELEF_	C	25	0	Telefoni
16	S_DBF_	C	12	0	Spisak artikala objekta RKA
17	S_DBF_S_	C	12	0	Indeks po šifri artikla
18	S_DBF_N_	C	12	0	Indeks po nazivu artikla
19	T_DBF_	C	12	0	Transakcije artikala objekta RMFK
20	T_DBF_S_	C	12	0	Indeks po šifri objekta
21	T_DBF_B_	C	12	0	Indeks po Broju dokumenta knjiženja
22	T_DBF_N_	C	12	0	Indeks po broju naloga knjiženja
23	PRG_TIP_	C	20	0	opis sadržaja objekta
24	PRG_CEN_	C	20	0	opis i naziv cena zalihe objekta
25	ZNAK_	C	1	0	oznaka cene zaliha objekta
					380

SPISAK ARTIKALA OBJEKTA: **SP_ROBE.DBF**

RKA - REGISTAR KARTICA ARTIKLA

1	GRUP_	C	2	0	Šifra grupe artikla
2	ROBS_	C	5	0	Šifra artikla
3	ROBN_	C	25	0	naziv artikla
4	ROBK_	C	25	0	Barkod artikla
5	MERA_	C	3	0	Jedinica mere artikla
6	TARI_	C	1	0	Tarifni broj - oznaka artikla
7	PPUP_	N	5	1	Stopa PDV artikla
8	PPAP_	N	10	2	Stopa ili iznos akcize
9	CENA_FAK_	N	13	2	Fakturna cena
10	CENA_NAB_	N	13	2	Nabavna cena
11	CENA_VPR_	N	13	2	Veleprodajna cena
12	CENA_MPR_	N	13	2	Maloprodajna cena
13	CENA_DEV_	N	13	2	Devizna cena
14	ZALI_	N	15	3	Zalihe - Koli ina na zalihama
15	DAT0_	D	8	0	Datum promene stanja zaliha
16	MAGS_	C	2	0	Šifra objekta - magacina i sl.
17	ZNAK_	C	1	0	Oznaka cene zaliha
18	FLAG_	C	1	0	slobodno
19	STAT_	C	1	0	slobodno
20	CENA_PRO_	N	13	3	Cena prose na
21	OSNO_AKC_	N	13	3	slobodno
22	ROK_	N	3	0	Rok pla anja u broju dana
23	DOBS_	C	4	0	Šifra dobavlja a artikla
24	DOBK_	C	25	0	Kataloški broj kod dobavlja a
25	VEZA_	C	15	0	Oznaka artikla za zamenu

242

OPIS ARTIKLA: **SP_ROBE_OPIS.DBF - SP_ROBE_OPIS.DBT**

RKA - REGISTAR KARTICA ARTIKLA

1	ROBS_	C	5	0	Šifra artikla
2	OPIS_	M	10	0	Opis artikla
3	VEZA_	C	15	0	Oznaka artikla za zamenu

30

TRANSAKCIJE ARTIKALA OBJEKTA: **ST_ROBE.DBF**

RMFK - ROBNO MATERIJALNO FINANSIJSKA KARTICA ARTIKLA

1	MAGS_	C	2 0	Šifra objekta / magacina...
2	OPST_	C	2 0	Šifra opštine
3	GRUP_	C	2 0	Šifra grupe artikla
4	ROBS_	C	5 0	Šifra artikla
5	MERA_	C	3 0	Jedinica mere
6	TARI_	C	1 0	Tarifbi broj - oznaka
7	PPUP_	N	5 1	Stopa PDV
8	PPAP_	N	10 2	Stopa ili iznos akcize
9	DAT0_	D	8 0	Datum dokumenta knjiženja
10	BRJ0_	C	12 0	Broj dokumenta knjiženja
11	URO_	N	15 3	Ulaz koli ine
12	IRO_	N	15 3	Izlaz koli ine
13	DUG_	N	18 2	Ulaz vrednosti - Duguje
14	POT_	N	18 2	Izlaz vrednosti - Potražuje
15	CENA_FAK_	N	13 2	Fakturna cena
16	CENA_NAB_	N	13 2	Nabavna cena
17	CENA_VPR_	N	13 2	Veleprodajna cena
18	CENA_MPR_	N	13 2	Maloprodajna cena
19	CENA_DEV_	N	13 2	Devizna cena
20	ZNAK_	C	1 0	oznaka za cenu zaliha
21	FLAG_	C	1 0	slobodno
22	STAT_	C	1 0	slobodno
23	NALO_	C	8 0	Broj naloga knjiženja
24	VDOK_	C	2 0	Vrsta dokumenta knjiženja
25	KUDS_	C	4 0	Šifra kupca-dobavlja a
26	COBA_	N	7 0	Broj sloga u bazi podataka

205

Baza podataka:

SP_ROBE.DBF i SP_ROBE_OPIS.DBF/DBT kao i ST_ROBE.DBF je centralni šifarnik ili centralni Registar artikala firme koji čuva podatke o svakom artiklu bilo u kom objektu firme da se on nalazi na zalihama.

Baza podataka OS_xx.DBF i OT_xx.DBF svakog objekta firme, gde je xx šifra objekta, sadrži samo artikle koji se nalaze ili se nekad nalaziti na zalihama tog objekta. Struktura ove baze podataka identična je sa strukturom centralnog šifarnika:

SP_ROBE.DBF = OS_xx.DBF

ST_ROBE.DBF = OT_xx.DBF

SOFTVER ZA PRAVLJENJE BAZE PODATAKA

- 1. FIRME__Papiri.PRG**
- 2. GODINE__Papiri.PRG**
- 3. SP_OB__Papiri.PRG**
- 4. SP_ROBE_OPIS__Papiri.PRG**
- 5. SP_ROBE__Papiri.PRG**
- 6. ST_ROBE__Papiri.PRG**

Pobrojani PRG moduli (Source Code) nalaze se u folderu DBFDOC na CD disku i u ZIP paketu DBFDOC.ZIP na sajtu

www.cobasystems.com/bast

Ovde se daje samo modul:

FIRME__Papiri.PRG

Svi PRG moduli generisani su iz alata:

DBFdoc.EXE (COBA Systems Software) koji se nalazi u paketu DBFDOCEXE.ZIP

```

*****
* PRG MODUL      : FIRME_Papiri.PRG
*
* DATUM IZMENE  : 26.08.2009
*
* AUTOR         : Slobodan Stanojevi , Coba, COBA Systems Software
* WEBSITE      : www.cobasystems.com, cobasystems@gmail.com
*
* PROJEKAT     : Business Account Software Technology - Open Source
* DEO PROJEKTA : BAST CSYSTEMS
*
* PRG OPIS     : Code generated for DBF table FIRME.DBF
* POZIV IZ PRG :
* POZIV ZA PRG :
* CODE BASE    : Alaska Xbase++, eXpress++
* Generated By : (DBFdoc.EXE) COBA Systems Software
*****
* SADRŽAJ:
* FIRME__napravi()                - DBF struktura i kreiranje
* FIRME__varijable_polja(nIzbor)  - DBF Fvarijable pravi-brisi
* FIRME__varijable_puniiz_polja() - DBF Fvarijable napuni
* FIRME__polja_puniiz_varijabli() - DBF Fpolja puni iz Fvarijabli
* FIRME__polja_prazni()          - DBF Fpolja isprazni
* FIRME__varijable_sume_polja()  - DBF Fvarijable napuni sumama
* FIRME__index(cIzraz)           - DBF indeksiraj u NTX
* Fpolja      - polja u slogu DBF tabele: FIRME.DBF
* Fvarijable  - varijable koje odgovaraju poljima
*****
* FUNCTION      : FIRME__napravi()
* Sintaksa     : vrati := FIRME__napravi()
* Vra a       :
* Parametri   :
* Opis        : Rad sa FIRME.DBF
* Lokacija PRG : FIRME_Papiri.PRG
* Poziv iz PRG :
* Poziv za PRG :
*****
/*
  FIRME.DBF - LISTA POLJA
    1 FBRO_      C    2 0 _____
    2 FIME_      C   25 0 _____
    3 PG00_      N    4 0 _____
    4 STAT_      C    1 0 _____
    5 TIP_       N    2 0 _____
                                34
*/
*****
FUNCTION FIRME__napravi()
*****
  LOCAL radno := SELECT(), astructure := {}
  SELECT 0 // prvo slobodno podru je
  astructure := { ;
    { "FBRO_"      , "C" , 2, 0 } ;;
    { "FIME_"      , "C" , 25, 0 } ;;
    { "PG00_"      , "N" , 4, 0 } ;;
    { "STAT_"      , "C" , 1, 0 } ;;
    { "TIP_"       , "N" , 2, 0 } ;
  }

  DbCreate( "FIRME.DBF", astructure, "DBFNTX" )
  USE // zatvori FIRME.DBF
  SELECT(radno)

RETURN NIL

* End FUNCTION FIRME__napravi()

```

```

*****
* FUNCTION      : FIRME_varijable_polja(nIzbor)          *
* Sintaksa     : vrati := FIRME_varijable_polja(nIzbor) *
* Vra a       :                                         *
* Parametri    :                                         *
* Opis        : Rad sa FIRME.DBF                       *
* Lokacija PRG : FIRME_Papiri.PRG                     *
* Poziv iz PRG :                                         *
* Poziv za PRG :                                         *
*****

#include "common.ch"
*****
FUNCTION FIRME_varijable_polja(nIzbor)
*****
DEFAULT nIzbor TO 1
  IF nIzbor = 1 // --- Definicija i inicijalizacija Varijabli DBF polja
    //--- DEFINE: CHARACTER
      LOCAL ;
          CFBR0_ ;
          CFIME_ ;
          CSTAT_
    //--- DEFINE: NUMERIC
      LOCAL ;
          nPG00_ ;
    //--- INIT: CHARACTER
      STORE SPACE(100) TO ;
          CFBR0_ ;
          CFIME_ ;
          CSTAT_
    //--- INIT: NUMERIC
      STORE 0 TO ;
          nPG00_ ;
          nTIP_
  ELSE // nIzbor = 0 --- BRISANJE - RELEASE Varijabli DBF polja

    //--- CLEAR: CHARACTER
      RELEASE ;
          CFBR0_ ;
          CFIME_ ;
          CSTAT_
    //--- CLEAR: NUMERIC
      RELEASE ;
          nPG00_ ;
          nTIP_
  ENDIF // IF nIzbor = 1
RETURN NIL

* End FUNCTION FIRME_varijable_polja(nIzbor)

*****
* FUNCTION      : FIRME_varijable_puniiz_polja()        *
* Sintaksa     : vrati := FIRME_varijable_puniiz_polja() *
* Vra a       :                                         *
* Parametri    :                                         *
* Opis        : Rad sa FIRME.DBF                       *
* Lokacija PRG : FIRME_Papiri.PRG                     *
* Poziv iz PRG :                                         *
* Poziv za PRG :                                         *
*****

*****
FUNCTION FIRME_varijable_puniiz_polja()
*****
//--- CHARACTER
  CFBR0_      := FIRME->FBRO_
  CFIME_      := FIRME->FIME_

```

```

        cSTAT_          := FIRME->STAT_
//--- NUMERIC
        nPG00_         := FIRME->PG00_
        nTIP_          := FIRME->TIP_

RETURN NIL

* End FUNCTION FIRME__varijable_puniiz_polja()

*****
* FUNCTION          : FIRME__polja_puniiz_varijabli()          *
* Sintaksa         : vrati := FIRME__polja_puniiz_varijabli() *
* Vra a           :                                          *
* Parametri       :                                          *
* Opis            : Rad sa FIRME.DBF                          *
* Lokacija PRG    : FIRME__Papiri.PRG                         *
* Poziv iz PRG    :                                          *
* Poziv za PRG    :                                          *
*****

*****
FUNCTION FIRME__polja_puniiz_varijabli()
*****
//---CHARACTER-punjenje iz VARIJABLI:
        REPLACE FIRME->FBRO_          WITH cFBRO_
        REPLACE FIRME->FIME_          WITH cFIME_
        REPLACE FIRME->STAT_          WITH cSTAT_
//---NUMERIC-punjenje iz VARIJABLI:
        REPLACE FIRME->PG00_          WITH nPG00_
        REPLACE FIRME->TIP_           WITH nTIP_
* --
* -- Korisnicka funkcija PLACE("Poruka","naziv_polja","naziv_varijable")
* -- Koristi komandu REPLACE ali vrsi proveru kod NUMERICKIH polja, da li
* -- velicina celobrojnog dela i decimalnog dela date numerik-varijable:
* -- "naziv_varijable" mogu da se smeste u dato polje: "naziv_polja".
* -- Ako ne mogu, izdaje se poruka: "Poruka", a ako mogu tada se vrsi:
* -- REPLACE naziv_polja WITH naziv_varijable.
* --
//---NUMERIC-punjenje iz VARIJABLI:
        PLACE("[PG00_          ]","PG00_          ",nPG00_          )
        PLACE("[TIP_          ]","TIP_          ",nTIP_          )

RETURN NIL

* End FUNCTION FIRME__polja_puniiz_varijabli()

*****
* FUNCTION          : FIRME__polja_prazni()                  *
* Sintaksa         : vrati := FIRME__polja_prazni()         *
* Vra a           :                                          *
* Parametri       :                                          *
* Opis            : Rad sa FIRME.DBF                          *
* Lokacija PRG    : FIRME__Papiri.PRG                         *
* Poziv iz PRG    :                                          *
* Poziv za PRG    :                                          *
*****
*****
FUNCTION FIRME__polja_prazni()
*****
//---CHARACTER-praznjenje:
        REPLACE FIRME->FBRO_          WITH SPACE(100)
        REPLACE FIRME->FIME_          WITH SPACE(100)
        REPLACE FIRME->STAT_          WITH SPACE(100)
//---NUMERIC-praznjenje:
        REPLACE FIRME->PG00_          WITH 0
        REPLACE FIRME->TIP_           WITH 0

RETURN NIL

```

```

* End FUNCTION FIRME__polja_prazni()

*****
* FUNCTION      : FIRME__varijable_sume_polja()      *
* Sintaksa     : vrati := FIRME__varijable_sume_polja() *
* Vra a       :                                     *
* Parametri    :                                     *
* Opis        : Rad sa FIRME.DBF                    *
* Lokacija PRG : FIRME__Papiri.PRG                  *
* Poziv iz PRG :                                     *
* Poziv za PRG :                                     *
*****
FUNCTION FIRME__varijable_sume_polja()
*****

    //---NUMERIC
        SUM ALL ;
            FIRME->PG00_      ,;
            FIRME->TIP_      ;
        TO ;
            nPG00_          ,;
            nTIP_           ;
        FOR RECNO() > 0

RETURN NIL

* End FUNCTION FIRME__varijable_sume_polja()

*****
* FUNCTION      : FIRME__index(cIzraz)              *
* Sintaksa     : vrati := FIRME__index(cIzraz)     *
* Vra a       :                                     *
* Parametri    :                                     *
* Opis        : Rad sa FIRME.DBF                    *
* Lokacija PRG : FIRME__Papiri.PRG                  *
* Poziv iz PRG :                                     *
* Poziv za PRG :                                     *
*****

#include "Common.ch"
*****
FUNCTION FIRME__index(cIzraz)
*****

LOCAL radno := SELECT()
DEFAULT cIzraz TO "RECNO()"
IF .NOT. FILE("FIRME.DBF")
    RETURN(0)
ENDIF
USE FIRME.DBF NEW EXCLUSIVE
IF NetErr()
    SELECT(radno)
    ConfirmBOX(,"Fajl: FIRME.DBF","Zauzet u mrezi:","XBPMB_OK,XBPMB_CRITICAL)
    RETURN(0)
ENDIF
INDEX ON &cIzraz TO FIRME.NTX
COMMIT
USE
SELECT(radno)
RETURN NIL

* End FUNCTION FIRME__index(cIzraz)

```

```

*****
*
* PLACE - DORADA NAREDBE REPLACE radi spre avanja upisa prevelikog broja
*         u numeri ko polje DBF fajla i pojave RUN TIME greške u programu
*
* Sintaksa: PLACE(OpisSadrzaja_DBFpolja,Naziv_DBFpolja,BROJ_NUMERIK)
*
*****

STATIC FUNCTION PLACE(opis_polja, ime_polja, izraz)

// Vršiti kontrolu upisanog numerika (broj ili izraz): proverava njegovu dužinu
// i proverava dužinu i broj decimalnih mesta numeri kog polja u DBF fajlu u
// koje treba da bude upisan (replace) taj broj ili rezultat izraza.
// Svodi broj decimalnih mesta upisanog broja-izraza na onaj broj decimalnih
// mesta koji ima polje u DBF, pa zatim utvrđuje ukupnu dužinu broja-izraza.
// Ako je ukupna dužina broja-izraza manja ili jednaka ukupnoj dužini polja
// u DBF, vrši se REPLACE broja-izraza u to polje. U protivnom polje se puni
// sa nulom, uz poruku o grešci.
//
// Sintaksa:
//
// IF PLACE(Str1,Str2,Num) = .T.
//     REPLACE broja-izraza Num je izvršen
// ELSE
//     REPLACE 0 je izvršen
// ENDIF
// Parametri:
//
// Str1 = Opis polja (pojavljuje se u poruci kod .F. da korisnik zna u koje
//         polje je pokušao da ubaci nedozvoljenu vrednost)
// Str2 = Naziv polja u tabeli DBF (Field Name)
// Num  = brojna vrednost pozitivna/negativna ili izraz: (VREDNOST/KOLICINA*100)
//

PRIVATE fbroj,fime,ftip,fduz,fdec,i,n,duz,dec,vrati,boja
n=0

// broj polja u slogu:

fbroj=FCOUNT()

// formiraj niz: ime, tip, dužina, broj decimala

DECLARE fime[fbroj],ftip[fbroj],fduz[fbroj],fdec[fbroj]

// napuni niz:

AFIELDS(fime,ftip,fduz,fdec)

for i=1 to fbroj
    if fime[i] == ime_polja
        n=i
        exit
    endif
next i

duz=fduz[n]
dec=fdec[n]

// zaokruži (sredi) izraz na broj decimala kojeg ima polje:

sre_izraz=ROUND(izraz,dec)
str_izraz=alltrim(str(sre_izraz))

// dužina izraza:
iduz=len(str_izraz)

```

```
// ako je ukupna duzina izraza jednaka ili manja od ukupne duzine polja,  
// izvrši komandu replace, u protivnom izvrši je sa nulom i porukom:
```

```
vrati=.F.
```

```
if iduz<=duz  
    REPLACE &ime_polja WITH izraz  
    vrati=.T.  
else  
    REPLACE &ime_polja WITH 0  
    vrati=.F.  
    t1="Polje:"  
    t2="("+opis_polja+)"  
    t3="iznos:"  
    t4=str_izraz  
    t5="prekoracenje kapaciteta"  
    boja=SETCOLOR()  
    c_natpis(t1,t2,t3,t4,t5) // dialogbox poruka iz BAZNE.DLL  
    SETCOLOR(boja)  
endif  
RETURN(vrati)
```